

University of Groningen

Grensgeschillen

van Tol, D.G.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2005

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

van Tol, D. G. (2005). *Grensgeschillen: een rechtssociologisch onderzoek naar het classificeren van euthanasie en ander medisch handelen rond het levenseinde*. [, Rijksuniversiteit Groningen]. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Dankwoord

“Denkend aan de dood kan ik niet slapen, en niet slapend denk ik aan de dood”. Dichter J.C. Bloem doelde vast niet op het nachtelijk gepieker en gepijns van iemand die een proefschrift schrijft over het classificeren van medisch handelen dat aan de dood voorafgaat, maar toch dook het beroemde zinnetje de afgelopen jaren wel eens op in mijn gedachten. Gelukkig is het aantal rusteloze nachten als gevolg van het proefschrift haast op een hand te tellen. Sterker nog, ik heb geslapen als een roos en dat heb ik aan veel mensen te danken.

Allereerst dank ik Trudy Dehue. Zij stuurde mij in het voorjaar van 2000 een mailtje door met daarin het oorspronkelijke onderzoeksvoorstel *Legal knowledge on the medical shop floor*. Of dat niet iets voor mij was? Dat was het geval, en dit is het resultaat. Ook dank ik haar voor het feit dat zij mij later op het idee bracht mijn aandacht te vestigen op de classificaties die een rol spelen in het debat ten aanzien van euthanasie en ander medisch handelen rond het levenseinde.

Ik solliciteerde op het onderzoeksvoorstel, en belandde bij de vakgroep rechtstheorie. Het was een prettige landing. Ik dank alle medewerkers van de vakgroep voor de collegiale en prettige sfeer waarin ik mijn onderzoek kon verrichten. Ook dank ik de medewerkers van de onderzoeksschool CRBS voor de geboden ondersteuning.

In het bijzonder bedank ik de leden van de MBPSL-onderzoeksgroep: Kim Goossens, John Griffiths, Dick Kleijer, Albert Klijn, Sofia Moratti, Graciela Nowenstein, Triny van der Ploeg, Rob Schwitters, Cristiano Vezzoni, Heleen Weyers en Nicolle Zeegers. Eigenlijk is de (afgekorte) naam het enige aan de groep dat mij werkelijk nooit heeft kunnen bekoren. Maar gelukkig is die onlangs veranderd van MBPSL (Medical Behavior that Potentially Shortens Life) naar het natuurlijk veel mooiere RSPMB (Regulation of Socially Problematic Medical Behavior). De bijeenkomsten en ‘brown-bag lunches’ met de groep zijn vruchtbaar, interessant en gelukkig heel vaak ook gewoon gezellig geweest. Dat geldt zeker ook voor de gesprekken met Heleen Weyers. Bovendien heb ik dankbaar gebruik gemaakt van haar dissertatie, zonder welke ik voor het schrijven van Deel I van dit proefschrift aanzienlijk meer speurwerk had moeten verrichten. Hoewel zij zich niet bezig hield met euthanasie en aanverwante onderwerpen, noem ik hier natuurlijk ook Jellienke Stamhuis. Zij zorgde er altijd voor dat de MBPSL-ers in het algemeen en ik zelf in het bijzonder, op sociaal vlak nooit indommelden. Ook Winnie Schrijvers moet genoemd. Zonder haar inspanningen was de literatuur die door de jaren heen door de groep is verzameld waarschijnlijk totaal onoverzichtelijk en ontoegankelijk gebleven. Bovendien heeft zij mij geholpen bij de verzorging van de literatuurlijst bij dit proefschrift.

Rob Schwitters dank ik voor zijn rol als co-promotor. Zijn deur stond letterlijk en figuurlijk altijd wagenwijd open, en daaruit spreekt voor mij ook zijn persoon. Als ik met een korte vraag of probleem bij hem kwam, mondde dat vaak uit in lange en prettige gesprekken over mijn onderzoek en heel andere zaken. Ik heb daar veel aan gehad. Ook zijn commentaren bij ingeleverde stukken hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit proefschrift (al moest ik daar eerst menige hanenpoot in de kantlijn voor ontcijferen).

Zonder mijn promotor John Griffiths was dit onderzoek noch het proefschrift er gekomen. Ik kan mij nog verbazen over de onuitputtelijke energie, het enthousiasme en de toewijding waarmee hij de MBPSL-groep heeft geleid. Onder andere aan de door hem geïnitieerde werkweken in Chazeras bewaar ik goede herinneringen. Hij is heel nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van mijn onderzoek, zonder mij te belemmeren daarin vooral ook zelf richting te kiezen. Als ik hem een concept-tekst gaf, kreeg ik die steevast razendsnel terug met een vracht aan minutieuze en onverbloemde op- en aanmerkingen. Gelukkig stond er behalve ‘krom’, ‘cryptisch’ of ‘warrig’ ook wel eens ‘dit is fantastisch!’ in de kantlijn, en bleef ik op de been.

De artsen, gemeentelijk lijkschouwers, officieren van justitie en mr. J.L. De Wijkerslooth dank ik voor hun medewerking aan het onderzoek. Zij leverden een cruciaal deel van de gegevens waarmee ik het proefschrift kon schrijven. Bovendien heb ik met name de interviews ervaren als een van de leukste onderdelen van mijn onderzoek.

Ten slotte wil ik een aantal mensen bedanken die weinig met het onderzoek zelf te maken hebben gehad, maar met het leven daarbuiten des te meer: alle mannen van stavast, met wie ik zondagochtend ten strijde trok op het voetbalveld; de geweldige en lieve vriendengroep die inmiddels allang niet meer uit psychologen alleen bestaat (komend jaar weer zeilen!); de jongens met wie ik vele avonden doorbracht in oefenruimtes om steeds weer te ontdekken dat leven zonder muziek echt een vergissing zou zijn; Ton, voor de al 25 jaar (!) durende vriendschap en de talloze emails die mij vaak hardop hebben doen lachen; en Rudi, al zagen wij elkaar weinig.

Ik dank mijn beide ouders en Georgine, Cees, Kasper, Vincent en Nadine. Met hen ben ik verbonden, zij zijn mijn tweede thuis. In dat kader dank ik ook Alessandra, Alessandro en Orsolina Rossi die mij zelfs een derde thuis gaven: grazie per tutti i bei momenti che ho potuto trascorrere da voi a Scansano. Non vedo l'ora di tornare, insieme a Simona e alla nostra cittadina, tra le stupende colline della Maremma.

Speciaal bedank ik ook Jacques, voor de filmavonden met broodjes kebab vooraf, maar vooral voor het feit dat hij mij in de zomer van 2001 in contact bracht met mijn lief: Simona. Zij moedigt mij aan en geeft me vertrouwen bij de dingen die ik doe. Bovendien heeft zij mij geleerd wat echt lekker eten is, en heeft ze mij mijn regelmatige door het onderzoek ingegeven buien van hardnekkige verstrooidheid en afwezigheid, altijd met een lach vergeven. Met haar geniet ik van het wonder dat ons samen overkwam: Iole.

Donald van Tol
Groningen, 10 november 2005¹

---

¹ Het schrijven van dit dankwoord wordt verward en overschaduwd door de huidige situatie van een mij zeer dierbare oom. Het begon in zijn heup, en woekerde verder naar longen en lever. Het zit nu ook in zijn hoofd. Het zet alles op losse schroeven...